

บทคัดย่อ

โครงการการศึกษาการเชื่อมโยงโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเมืองมรดกโลกสุโขทัย และพื้นที่เชื่อมโยง (กำแพงเพชร พิษณุโลก และเพชรบูรณ์) ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อตอบรับโครงการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ในพื้นที่เมืองมรดกโลกสุโขทัยและเมืองบริวาร ปี พ.ศ. 2561-2564 ที่เสนอโดยกระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งได้รับความเห็นชอบให้ดำเนินการตามมติที่ประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจร จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดสุโขทัย เมื่อวันที่ 25-26 ธันวาคม พ.ศ. 2561 โครงการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ที่มีนโยบายการพัฒนาการเชื่อมโยงโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกและเมืองประวัติศาสตร์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร พระราชวังจันทน์ จังหวัดพิษณุโลก และอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยพิจารณาการบริหารจัดการตามองค์ประกอบโลจิสติกส์อุตสาหกรรมท่องเที่ยว 6 ด้าน ได้แก่ (1) โครงสร้างพื้นฐานเส้นทางเชื่อมโยง (2) ระบบสาธารณูปโภค/สิ่งอำนวยความสะดวกระหว่างเส้นทาง (3) การเดินทาง (4) แหล่งท่องเที่ยว (5) กิจกรรมการท่องเที่ยว และ (6) ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว โดยวิเคราะห์และประเมินผ่านตัวบ่งชี้ที่ได้จากการประยุกต์เกณฑ์ประเมินของหลักเกณฑ์คุณภาพ 4S ของกรมทางหลวง การประเมินคุณภาพบริการรถโดยสารสาธารณะ ของกรมขนส่ง และเกณฑ์การประเมินการบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) จากนั้นจึงนำผลการประเมินที่ได้มาวิเคราะห์เชิงนโยบายที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวประเทศไทย แผนพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง 1 แผนพัฒนาจังหวัดสุโขทัย แผนพัฒนาจังหวัดกำแพงเพชร แผนพัฒนาจังหวัดพิษณุโลกปี และแผนพัฒนาจังหวัดเพชรบูรณ์ปี เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางสำหรับแต่ละองค์ประกอบโลจิสติกส์อุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั้ง 6 ด้าน ตามหลักความยั่งยืน ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเชื่อมโยงโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกสุโขทัยและพื้นที่เชื่อมโยงจัดทำขึ้นสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในแต่ละภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาควิชาการ

จากการประเมินองค์ประกอบโลจิสติกส์อุตสาหกรรมท่องเที่ยว พบว่า โครงสร้างพื้นฐานเส้นทางเชื่อมโยง ระบบสาธารณูปโภค/สิ่งอำนวยความสะดวกระหว่างเส้นทาง และการเดินทาง ในส่วนของการเชื่อมโยงระหว่างอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย และพระราชวังจันทน์ มีคะแนนประเมินรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน เท่ากับ 2.31 คะแนน จากคะแนนเต็ม 3 คะแนน เนื่องจากตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองและชุมชนขนาดใหญ่ มีระยะทางเชื่อมต่อแต่ละจุดไม่ไกลกันมาก ในขณะที่เส้นทางเชื่อมโยงระหว่างพระราชวังจันทน์ไปยังอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ มีระยะทางไกลและมีเส้นทางบางช่วงตัดผ่านภูเขา ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยว และข้อมูลสารสนเทศ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย และ

อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร มีคะแนนประเมินรวมเฉลี่ยไม่แตกต่างกันมาก เท่ากับ 2.45 คะแนน เนื่องจากมีความพร้อมในการรองรับด้านโรงแรม/ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า/ร้านจำหน่ายของที่ระลึก การใช้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว และการเดินทางภายในแหล่ง ซึ่งอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพยังขาดปัจจัยดังกล่าวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเชื่อมโยงโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกสุโขทัย และพื้นที่เชื่อมโยงจากการประเมินองค์ประกอบ

โลจิสติกส์อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ได้แก่ ภาครัฐ ควรให้การสนับสนุนด้านนโยบายและจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค ส่งเสริมศักยภาพการแข่งขันทางธุรกิจให้แก่ผู้ประกอบการและควบคุมมาตรฐานการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ ภาคเอกชน ควรเป็นตัวกลางในการขับเคลื่อน ให้เกิดการทำงานอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนและกำหนดรูปแบบการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และลดการทำงานซ้ำซ้อนระหว่างหน่วยงาน ผลักดันรูปแบบการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีนวัตกรรมผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล ภาคประชาชน ควรสร้างเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการระบุปัญหาและสาเหตุของปัญหาการท่องเที่ยวชุมชน สร้างความเข้าใจถึงการได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการท่องเที่ยวชุมชน รวมถึงกำหนดทิศทางและรูปแบบการท่องเที่ยวร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชน และภาควิชาการ สนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ชุมชน ในด้านทักษะฝีมือแรงงาน การคิดต่อยอดผลิตภัณฑ์ การเงิน การจัดการชุมชน และการเชื่อมโยงองค์ความรู้ภายในชุมชน ให้เกิดการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

Abstract

The study on logistics connectivity towards sustainable tourism of historic town Sukhothai and associated historic towns (Kamphaeng Phet, Phitsanulok and Phetchabun) route was developed in response to the project on the development of a historic tourist town in the area of the world heritage city of Sukhothai and associated town in 2018-2021, proposed by the Ministry of Culture. The project was approved during the Cabinet's meeting in Phitsanulok and Sukhothai provinces during 25-26 December, 2018. The project is consistent with the strategic plan of the lower northern provinces policy which aims to develop tourism connectivity between world heritage and historical cities in the lower northern region of Thailand. The world heritage and historical towns consist of Sukhothai Historical Park, Sri Satchanalai Historical Park, Kamphaeng Phet Historical Park, Chan Royal Palace Historical Center and Si Thep Historical Park. The objectives of this study are to build tourism connectivity by developing the logistics infrastructure and supporting the participation of all stakeholders, leading to sustainable development. Six tourism industry logistics components were examined, which were (1) infrastructure for route connectivity, (2) public utilities and facilities along the route, (3) transportation, (4) tourist destinations, (5) tourist activities and (6) information for tourism. Each component was analyzed and evaluated by using the 4S route quality assessment of Department of Highways and sustainable tourism management criteria of Designated Area for Sustainable Tourism (DASTA). Then policy analysis was conducted based on the evaluation results and in accordance with the Tourism Development Strategic Plan 2018-2019, the Tourism Development Strategic Plan of the lower northern region cluster 1 of Thailand, Provincial development plans of all the four provinces. Recommendations on all the 6 tourism industry logistics components were provided following the sustainability concept. Recommendations on the development of logistics connectivity towards sustainable tourism of historic town Sukhothai and associated historic towns were provided for each relevant sectors, which were government, private, public and academic sectors.

Based on the analysis of the tourism industry logistics components, it was found that route connectivity infrastructure, public utilities/ facility system along the route and transportation between Kamphaeng Phet Historical Park, Sukhothai Historical Park, Sri

Satchanalai Historical Park and Chan Royal Palace received similar score, equals to 2.31 out of 3. This is due to the fact that all of them are located in the city area and in a large community area and the distance from the origin to the next destination is not far. Unlike the route connectivity between the Chan Palace and Si Thep Historical Park. The route distance is far and some sections of the route pass through mountainous areas. For the attraction management, tourism activities and information, it was found that Sukhothai Historical Park, Sri Satchanalai Historical Park and Kamphaeng Phet Historical Park received similar score, which is 2.45. This is due to the fact that the three historical parks are ready in terms of accommodation, restaurants, souvenir shops, information and transportation, unlike Sri Thep Historical Park. Recommendation on the development of logistics connectivity towards sustainable tourism of historic town Sukhothai and associated historic towns are provided for each relevant sectors. For government sector, the government should launch policies to support the tourism on the route, allocate budget to develop infrastructure and public utility systems and enhance competitiveness of local enterprises, while controlling quality of their services. For private sector, they should act as a middleman to collaboratively work among the government, private sector and other stakeholders. The work should aim to plan and design a cohesive tourism connectivity pattern, reduce repetitive work among the stakeholders and drive tourism industry by using innovative digital technology system. For public sector, the community should set a platform for exchanging ideas. Local people should be involved to identify problems and root cause of community-based tourism. In addition, local people should be informed on the direct and indirect advantages from having community-based tourism and design direction and pattern of the tourism together with the government and the private sector. For the academic sector, people in academic area should support the community in term of knowledge providing, labor skill improvement, product innovation, financial support, community management and linking local wisdom to the sustainable tourism management.